

Wasplatengraslanden in Nederland

Granaatbloemwasplaat
- *Hygrocybe punicea*

Rietorchis –
Dactylorhiza praetermissa

De Hygrophorusweide

DE HYGROPHORUSWEIDE, EEN ASSOCIATIE

Reeds in 1915 ontstond dit begrip. Onze Vereniging hield in dat jaar een excursie in de omstreken van Doetinchem. Men ontdekte nabij Zelhem een weide, waarin vele soorten van het geslacht *Hygrophorus* bij elkaar stonden. Zo ontstond de naam Hygrophorus-weide en als ik het goed heb was ons erelid Meulemeester hierbij de peetvader. Latere vondsten van soortgelijke terreinen hebben de aanvaarding van dit associatie-begrip gemotiveerd. Zo heb ik in de Weusthag bij Hengelo (O) en in recente tijd te Hatert nabij Nijmegen ook deze mycologische associatie aangetroffen. Deze terreinen zijn alle in wezen analoog. Het zijn lage, venige, natte, zure weiden met hoge grondwaterstand, omzoomd door populieren en wilgen, waar een welige grasgroei belemmerd wordt door een rijke mossengroei. De eerstgevonden Hygrophorusweide nabij Zelhem heb ik wel eens bezocht doch niet geïnventariseerd, wèl de later gevondene.

A.C.S. Schweers in Fungus 19: 17. 1949

Gewoon sneeuwzwammetje (*Hygrocybe virginea*), Violetgrijze wasplaat (*H. lacmus*)
Papegaaizwammetje (*H. psittacina*), Zwartwordende wasplaat (*H. conica*)

P.J. Keizer

Gewoon sneeuwzwammetje - *Hygrocybe virginea*

Wasplatten (*HYGROCYBE* subgenus *Pseudohygrocybe*)

H. Huijser

Scharlaken wasplaat - *Hygrocybe coccinea*

Wasplaten (*HYGROCYBE* subgenus *Hygrocybe*)

Zwartwordende wasplaat - *Hygrocybe conica*

Wasplaten (*HYGROCYBE* subgenus *Cuphophyllus*)

Weidewasplaat - *Hygrocybe pratensis*

Wasplaten (*HYGROCYBE* sectie *Gliophorus*)

H. Huijser

Papegaaizwammetje- *Hygrocybe psittacina*

Wasplaten (*HYGROCYBE* sectie *Neohygrocybe*)

Ridderwasplaat - *Hygrocybe fornicata*

Wasplaten (*Camarophyllopsis*)

Stinkwasplaat – *Camarophyllopsis foetens*

Satijnzwammen (*ENTOLOMA* subgenus *Leptonia*)

Blauwplaatstaalsteeltje – *Entoloma chalybaeum*

Satijnzwammen (*ENTOLOMA* subgenus *Entoloma*)

Okerbruine molenaarsatijnzwam – *Entoloma ochreoprunuloides*

Satijnzwammen (*ENTOLOMA* subgenus *Nolanea*)

Rondsporige heidesatijnzwam – *Entoloma defibulatum*

Barsthoeden (*Dermoloma*)

Grauwe barsthoed – *Dermoloma cuneifolium*

Knots- en koraalzwammen (*Clavulinopsis*)

Gele knotszwam – *Clavulinopsis helvola*

Knots- en koraalzwammen (*Clavaria*)

Ametistknotszwam – *Clavaria zollingeri*

Knots- en koraalzwammen (*Ramariopsis*)

Bezemkoraaltje – *Ramariopsis tenuiramosa*

Aardtongen (*Geoglossum*)

Kleverige aardtong – *Geoglossum glutinosum*

Aardtongen (*Microglossum*)

Olijfgroene aardtong – *Microglossum olivaceum*

Kenmerkende groepen voor wasplatengraslanden

Nederlandse naam	Wetensch. naam	N Neder-land	N gras-land	% gras-land
Wasplaten	<i>Hygrocybe</i> <i>Camarophyllopsis</i>	54	47	87
Satijnzwammen	<i>Entoloma</i>	184	70	38
Barsthoeden	<i>Dermoloma</i>	4	4	100
Knots- en koraalzwammen	<i>Clavaria</i> <i>Clavulinopsis</i> <i>Ramariopsis</i>	32	20	63
Aardtongen	<i>Geoglossum</i> <i>Trichoglossum</i> <i>Thuemenidium</i> <i>Microglossum</i>	15	11	73
Totaal		289	152	53

Vegetatietypen (1)

Nederlandse naam	Wetensch. naam	Wasplaat	Satijnzwam	Barsthoed	Knotszwam	Aardtong	Totaal
Brede range van zuur tot basisch		8	17	-	5	-	30
Zwarte zegge	<i>Caricion nigrae</i>	3	-	-	-	-	3
Heischraal grasland	<i>Nardo-Galion</i>	7	13	-	1	-	21
Gewoon struisgras	<i>Plantagini-Festucion</i>	1	2	-	2	3	8

Zwartwordende wasplaat – *Hygrocybe conica*

Grijsblauwe satijnzwam– *Entoloma griseocyaneum*

Huijser

Grijsblauwe satijnzwam – *Entoloma griseocyaneum*

***Caricion nigrae* – Dal Mosbeek**

Veenmosvuurzwammetje – *Hygrocybe coccineocrenata*

Gele satijnzwam – *Entoloma formosum*

***Nardo-Galion* – Kleine Startbaan Havelte**

Strogele knotszwam – *Clavaria straminea*

Plantagini-Festucion, Schepping, Beilen

Vegetatietypen (2)

Nederlandse naam	Wetensch. naam	Wasplaat	Satijnzwam	Barsthoed	Knotszwam	Aardtong	Totaal
Zwak zuurbasisch		9	7	2	6	-	24
Duinsterretjesverbond	<i>Tortulokoelerion</i>	1	-	-	-	-	1
Kalkrijk duingrasland	<i>PolygaloKoelerion</i>	5	7	1	-	6	19
Kamgras-verb	<i>Cynosurion</i>	-	4	-	-	-	4
Glanshaver-v	<i>Arrhenatherion</i>	3	-	1	1	-	5
Kalkgrasland	<i>Mesobromion</i>	9	6	-	1	1	17
Knopbies-v	<i>Caricion davallianae</i>	3	-	-	-	-	3
Blauwgrasland	<i>Junco-Molinion</i>	1	2	-	-	-	3
Onduidelijk		5	12	-	4	1	22

***Tortulo-Koelerion* – Haamstede, Zepeduinen**

Duinwasplaat - *Hygrocybe conicoides*

Brede aardtong – *Geoglossum cookeanum*

Duingrasland Oranjezon

Wasplatenreservaat

Rotstergaaster Wallen: Topgebied voor wasplaten

De Rotstergaaster Wallen is het topgebied van Nederland voor gladdewasplaten. Daar zijn 25 soorten wasplaten bekend, meer dan de helft van het aantal in heel Nederland. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied.

De Rotstergaaster Wallen is een heel gewaardeerd natuurgebied, met Heerenveen en Jubbukkeren, Heerzwaard, andere dorpen en kleine boerderijen. Het ligt in een dal, afgegrensd en heel beschut door de heuvels. Lang geleden had het veld de heuvels hiërarchisch op de heuvels. Het was de droogste en meest open plek met rietvelden. Het was de droogste en meest open plek met rietvelden. Het was de droogste en meest open plek met rietvelden.

'Rotstergaaster Wallen' is een wasplatengebied, bekend om zijn wasplaten. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied.

Wasplaten

Wasplaten zijn unieke gladdewasplaten. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland.

Opleidende kleuren

Dit zijn de meest voorkomende wasplaten. Ze zijn de meest voorkomende wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest voorkomende wasplaten in Nederland.

Heerenveen

Heerenveen is een van de meest voorkomende wasplaten. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied.

Waarom is dit gebied beschermd?

Dit gebied is beschermd omdat het een uniek gebied is. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied. Het gebied is nu beschermd als Natura 2000 gebied.

Meer informatie over Natuurmonumenten en de wasplaten is te vinden op www.natuurmonumenten.nl

Wasplaten zijn unieke gladdewasplaten. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland.

Wasplaten zijn unieke gladdewasplaten. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland.

Wasplaten zijn unieke gladdewasplaten. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland.

Wasplaten zijn unieke gladdewasplaten. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland. Ze zijn de meest afgevoerde wasplaten in Nederland.

Cynosurion, Rotstergaasterwallen, Heerenveen

***Arrhenatherion* – dijk bij Philippine**

Spitse wasplaat - *Hygrocybe subglobispora*

Groensteelsatijnzwam – *Entoloma incanum*

***Meso-Bromion*, Berghofweide, Wijlre**

***Junco-Molinion* – Rotstergaaster Wallen**

Porfiersatijnzwam – *Entoloma porphyrophaeum*

Karmozijnwasplaat – *Hygrocybe phaeococcinea*

***Caricion davalliana*, Schiermonnikoog**

Karakteristiek van wasplatengraslanden

- Ongestoord, **langdurig** gebruik als grasland (weiland of hooiland)
- Vegetatie laag productief, < 3,5 ton/ha/jaar
- Structuur fijnkorrelig, kortgrazig in najaar
- Kruidlaag min of meer soortenrijk
- Vaak goed ontwikkelde moslaag
- Vaak in reliëfrijke gebieden
- Vele jaren geen bemesting
- Bodem vochtig tot droog, niet nat of geïnundeerd
- Beschikbare stikstof (zeer) laag; fosfaat variabel
- Matige tot goede basenbezetting

Bemelerberg

Schepping, Beilen

Puntmutswasplaat - *Hygrocybe acutoconica*

Granaatbloemwasplaat op oud kerkhof in Wales

P.J.Keizer

Zwartwordende wasplaat - *Hygrocybe conica*

P.J.Keizer

Ruige aardtong – *Trichoglossum hirsutum*

Wat doen al die paddenstoelen daar?

- **Hypothese 1: Saprotroof op organische stof in bodem, met name oude humus fracties**
- **Hypothese 2: Biotroof als mycorrhizasymbiont van kruidachtige planten en/of mossen**
- **Geen experimenten mogelijk: sporen kiemen niet en mycelia groeien niet in cultuur**

**Saprootroof op strooisel –
Nevelzwam
(*Clitocybe nebularis*)**

**Ectomycorrhiza met
boomwortels
Geurige wilgenrussula
(*Russula laccata*)**

Wat doen al die paddenstoelen daar?

Argumenten voor biotrofe leefwijze (Kuyper, 2015):

- DNA van *Hygrocybe* in plantenweefsel en zaden
- Hyfenverbindingen met levende plantenwortels
- Koolstofsignaal verwant aan mycorrhizapaddenstoelen
- Stikstofsignaal uniek (stikstofbron onbekend)
- Aard van biotrofe relatie nog altijd een raadsel. Mycorrhiza? Parasiet? Mossen? Algen? Waarom in oude terreinen?

Bedreigingen van wasplatengraslanden

- Verrijking door stikstofbemesting
- Vermesting door stikstofdepositie; verruiging
- Verwaarlozing van beheer; verbossing
- Verstoring van de bodem door graven of plaggen
- Vernatting van vochtige schraallanden
- Verontachtzaming van mycologische waarden

Granaatbloemwasplaat
- *Hygrocybe punicea*

Harlekijn
- *Orchis morio*

Drongelens Kanaal, 1970 18 wasplaten, nu 2 soorten

Bemelerberg, 1980: 21 wasplaten, nu circa 15

**Pietersberg bij Duivelsgrot: verruigd hooiland.
1970: Granaatbloemwasplaat. Nu: 0 soorten**

Beilersluis, 1974: 8 wasplaten, nu (weer) 1

De Reitma bij Elp, 1974-1999: 8 wasplaten, nu 3

Beheer van wasplatengraslanden

- **Beperken van stikstofdepositie in de omgeving**
- **Verschralend beheer (maaien, beweiden); voldoende afvoer voor compensatie van stikstofdepositie**
- **Geen drukbegrazing**
- **Grasmat kort vanaf september**
- **Geen bodemstoring**
- **Plaggen hoogstens kleinschalig en oppervlakkig**
- **Vermijden van inundaties**
- **Eventueel bekalken van minerale grond**
- **Bewust zijn van natuurwaarden van wasplatengraslanden**

Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe

Deel 2

Graslanden, heiden, moerassen en cultuurland

Eef Arnolds
Rob Chrispijn
Roeland Enzlin
Red.

Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe

Deel 3

Loof- en naaldbossen

Eef Arnolds
Rob Chrispijn
Roeland Enzlin
Red.

Wilgenbroekstruwelen

Hoofdstuk 19a

Eef Arnolds & Bernhard de Vries

Wilgenbroekstruwelen zijn lage bosjes die met hun typische gewelfde contouren en grijsgroene kleur opvallen in moeraslandschappen. Ze worden gedomineerd door struikvormige wilgen, voornamelijk Geoorde en Grauwe wilg. Oudere struwelen vormen door de opstijgende, sterk vertakte stammen vaak een bijna ondoordringbare jungle. Wilgenbroekstruwelen vormen een stadium in de vegetatiesuccessie op natte tot vochtige, veelal venige gronden. Hoewel wilgen zich vaak enkele tientallen jaren kunnen handhaven, gaan deze struwelen uiteindelijk over in bosvegetaties, meestal elzenbroek, berkenbroek of zeer vochtig Berken-Eikenbos. Wilgenstruwelen zijn in Drenthe vrij schaars, lokaal en klein van omvang. De meeste wilgenstruwelen in Drenthe zijn minder dan een hectare groot, maar soms beslaan ze verscheidene hectares, bijvoorbeeld in de petgaten langs de Wapserveense Aa.

Er zijn twee typen te onderscheiden. Onder matig voedselarme, zure omstandigheden vormen zich vrij lage (tot 3 m), dichte struwelen van Geoorde wilg, bijvoorbeeld langs iets verrijkte vennen en in uitgestoven laagtes in het heidelandschap. In fragmentaire vorm komen ze voor langs sloten en greppels in heideontginningen. Deze associatie van Geoorde wilg (Stortelder et al., 1999) heeft meestal een grazige of kruidenrijke ondergroei met soorten als Pijpenstrootje en Moerasstruigras, in permanent zeer natte situaties soms een dek van veenmossen. Sommige struwelen drogen in de zomer sterk uit en daar is de bodem vaak bedekt met een dunne laag strooisel.

Onder meer voedselrijke en basenrijke omstandigheden is de Grauwe wilg dominant, bijvoorbeeld in beekdalen en petgaten in laagveen. Deze struwelen worden tot zeven meter hoog en hebben vaak een weelderige kruidlaag van moerasplanten als Riet en Grote wederik. De associatie van Grauwe wilg (Stortelder et al., 1999) komt ook fragmentair voor aan oevers in laagveenontginningen en langs wijken in voormalige hoogveengebieden. Overigens komen bastaarden of tussenvormen tussen beide wilgen en gemengde struwelen veel voor.

Beide typen wilgenstruwelen zijn in mycologisch opzicht zeer belangrijk, vooral grote, oude struwelen met een ongestoorde waterhuishouding. Ze herbergen niet minder dan 113 karakteristieke soorten, waaronder opvallend veel houtzwammen en specifieke mycorrhizapartners van wilgen. Op het niveau van opstanden kunnen wilgenstruwelen wedijveren met opgaande eiken- en beukenbossen op voedselarme zandgrond, met 100-120 soorten per 1000 m². Sommige opvallende, attractieve soorten kunnen in grote aantallen optreden, bijvoorbeeld de Koperrode gordijnzwam (*Cortinarius uliginosus*), Gele wilgengordijnzwam (*Cortinarius cinnamomeolutesus*) en Wilgenrussula (*Russula subrubens*). Daarnaast voelt er zich ook een groot aantal markante zeldzame soorten thuis, bijvoorbeeld de Violetvlekkende moerasmeikzwam (*Lactarius aspidus*), het Egelzwammetje (*Phaeomarasma erinaceus*) en de Rozetkussentjeszwam (*Hypocrorepis ichenoides*).

Op enkele plaatsen in Drenthe hebben zich in zandige laagtes in heidevelden kleine kruipwilgstruwelen ontwikkeld, onder meer in het Ter Horsterzand bij Beilen, het Groot Zand bij Hooghalen en in het Mantingerveld noordelijk van Nieuw-Balinge. Ze groeien op zandige plekken in het heidelandschap met een zeer sterk wisselende grondwaterstand en hebben een vrij arme, maar karakteristieke paddenstoelenflora die sterk afwijkt van de omliggende heide. Er komen

ten dele dezelfde mycorrhizapaddenstoelen voor als in de andere wilgenstruwelen.

In dit verband verdienen ook enkele Drentse bosjes vermelding waar Boswilg in de boomlaag domineert, gewoonlijk in combinatie met Zachte berk. Het gaat daarbij om spontane opslag op min of meer droge, voormalige landbouwgronden. Ze wijken sterk af van de eerder genoemde wilgenstruwelen door de veel lagere grondwaterstand en mycologisch doordat de meeste mycorrhizapartners van wilgen ontbreken. Ze behoren niet tot de moerasstruwelen en worden uitgebreider behandeld in hoofdstuk 27c.

Wilgenstruwelen hebben van nature een tijdelijk karakter. Struwelen van Kruipwilg en Geoorde wilg gaan geleidelijk over in Berkenbroekbos of vochtig Berken-Eikenbos en struwelen van Grauwe wilg in Elzenbroekbos. De belangrijkste oorzaak van het verdwijnen van wilgenstruwelen is dus natuurlijke successie naar broekbossen. Evenals in andere moerasbossen wordt de paddenstoelenflora van wilgenstruwelen echter vooral bedreigd door verdroging en vermessing. Een beheer van nietsdoen is meestal optimaal. Voor het behoud van Kruipwilgstruwelen zijn het verwijderen van boomopslag en maaien aan te bevelen.

Taxonomische en ecologische groepen

In Drenthe worden 113 paddenstoelen als min of meer karakteristiek voor wilgenstruwelen beschouwd en daarmee is de vegetatietype samenstelling rijker aan kenmerkende soorten dan andere moerasbossen en -struwelen. Dit cijfer is vooral opmerkelijk wanneer het vergeleken wordt met het aantal kensoorten onder de planten. Die zijn er nauwelijks. Alleen Geoorde wilg en Grauwe wilg worden als kensoorten van de gelijknamige struwelen beschouwd (Stortelder et al., 1999). Van de kenmerkende soorten paddenstoelen behoort ruim de helft tot de plaatjeszwammen. Ook schijfzwammetjes en korstzwammen zijn relatief goed vertegenwoordigd.

Onder de kenmerkende soorten vormen houtafbrekende paddenstoelen met 50 soorten (44%) de meest omvangrijke functionele groep. In oude, dichte wilgenstruwelen met een zeer vochtig microklimaat zijn de levende stammen en dikke takken vaak dicht bezet met mossen en lichenen. Dat is de optimale standplaats van enkele schorsmyena's, zoals de Blauwgrijze schorsmyena (*Mycena pseudocorticola*) en de veel zeldzamere Llabruine schorsmyena (*M. meligena*). Op wijvende en dode stammen is de

Roodporiehoutzwam (*Daealeoopsis confvogaa*) de meest in het oog springende houtzwam. Het Wilgenschorschijfje (*Diatype bullata*) en de Tabakborstelzwam (*Pseudochaete tabacina*) zijn vaak te vinden op dunne, vers afgestorven takken die nog aan de struiken vast zitten. Dat zijn ook de groeiplaatsen van het zeldzame Egelzwammetje (*Phaeomarasma erinaceus*) en de Rozetkussentjeszwam (*Hypocrorepis ichenoides*). Afgevalen, verterende takken worden bewoond door tal van korstzwammen en schijfzwammetjes, zoals de Wasandjeszwam (*Scopulobolus hydroides*) en het Wilgenhoutvleskeetje (*Hymenozyphus salicinus*), en soms door een opmerkelijk vogelneestzwammetje, het zeldzame Eierzakje (*Nidularia deliformis*). Op kledemat hout op recent drooggevalen plekken groeien vaak de minuscule witte bolletjes van de Korreljeszwam (*Bulbillomyces farinosa*) en af en toe de grote, heldergele korsten van de Roodgele aderzwam (*Phlebia subcoriacea*).

Het aantal kenmerkende mycorrhizapaddenstoelen in wilgenstruwelen is met 41 soorten (36%) opmerkelijk groot; veel groter dan in elzen- en berkenbroekbossen en bijna net zo divers als in de voedselarme eiken- en beukenbossen. Veel van deze soorten zijn strikt gebonden

Oude wilgenstruwelen met laag vertakte, sterk bemoste struiken vormen een rijke groeiplaats voor gespecialiseerde houtbewonende paddenstoelen.

<i>Marasmius limosus</i>	Rietwielje	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	abs
		0	0	0	0	0	0	0	1	12	47	32	1	

Status: Matig algemeen, n=59, r=93, 9, n=99, 79, bond +++, RL08. Thans niet bedroeft, eerste jaar: 1975. – Hab (n=26): rietland en oevervegetaties 56%, oligotroef 20%, nat, matig voedselrijk, hoogland 8%, slomboskies 2%, akker 2%, rivier 12%. – Soc (n=25): dode kruiden 50%, dode stengels 14%, rivier 8%. – Org (n=25): Riet 62%, zeggen 18%, russen 2%, overige grasachtige planten 10%.

Van het Rietwielje passen tientallen vruchtlichamen gemakkelijk op een enkel rietblad. Het paddenstoeltje ziet er uit als een mini-versie van het bekende Wielje (*Marasmius rotula*), met een besje hoofd dat zelden breder is dan 2 mm en een zwarte, draaddunne steel. Evenals bij het Wielje zijn de lamellen rond de steeltop vergroot tot een kortere, het collarium. Het Rietwielje is in Drenthe matig algemeen, maar ongetwijfeld meer verspreid dan de kaart suggereert. Door de kleine vruchtlichamen wordt de soort gemakkelijk over het hoofd gezien en rietvegetaties zijn bij mycologen niet erg in trek. Het Rietwielje is een van de weinige paddenstoelen met een voorkeur voor de laag gelegen veenwijdgebieden nabij Meppel en in de kop van de provincie, vooral in de Eelder en Peizermatten. Daarbuiten komt hij hoofdzakelijk voor in de beekdalen, bijvoorbeeld langs de Hunze, en langs wijken in de oostelijke veenkolonien. Op het zandplateau is het Rietwielje een zeer schaarse verschijning. Dit patroon sluit aan bij de landelijke verspreiding, met de meeste vindplaatsen in laagveen- en kleisteken in het westen en noorden van het land (NMV, 2013). Het Rietwielje is een paddenstoeltje waar gericht naar gezocht moet worden. Zoals de naam suggereert verschijnen de vruchtlichamen overwegend op dode bladeren van Riet, die tussen het strooel liggen in hoog opgaande moerasvegetaties, bijvoorbeeld in de verandingszone van laagveerplanten, in brede rietstroken langs kanalen, plaspen en wijken en in natte, voedselrijke struwelen van Grauwe wig. De soort is ook geregeld aangetroffen op stengels en

bladeren van zeggesoorten en soms op *Pirus*. Het Rietwielje wordt incidenteel gevonden op drogere plekken op resten van Riet en andere grassen, bijvoorbeeld in vochtige wegbermen en één maal in een akkervand. In natweiden kan hij plaatselijk talrijke zijn, maar meestal is een sporetocht vergeefs of worden de vruchtlichamen slechts op enkele bladeren aangetroffen. De sterke toename van waarnemingen in Drenthe moet vooral worden toegeschreven aan een beter zoekbeeld en gericht speuren naar dit onopvallende, maar karakteristieke paddenstoeltje gedurende de laatste jaren.

<i>Mollisia hydrophila</i>	Oevervitmol্লাis	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	abs
		0	0	0	1	4	2	0	0	0	0	0	0	0

OPN 1995: *Beinopsis hydrophila*

Status: Uiterst zeldzaam, n=3, r=99+1, n=99+2, bond +, RL 08. Onvoldoende gegevens, eerste jaar: 1995.

De Oevervitmol্লাis produceert gruze, in droge toestand roomkleurige schoteltjes met een donkerder buitenzijde van 1 mm breed, zittend op zwart myceliumvilt. De sporen meten ongeveer 10 x 2 µm. De soort is bij zorgvuldig zoeken in het voorjaar en de zomer gemakkelijk te vinden op plaatsen waar voldoende dode, nog staande rietstengels voorhanden zijn. Ze zitten dan vlak boven de waterlijn op de met zwart vilt beklede stengelbasis. In Drenthe zijn slechts drie vondsten bekend: in het Achterste Veen bij Taarlo (km 236-960, 1985), in de Wijken van Eelveld bij Sluifzand (km 231-529, 2001) en aan de oostoever van

het Zuidlaardermeer (km 243-571, 2009). De Oevervitmol্লাis groeide steeds op dood Riet in verschillende habitats: in een vernatigd rietland op laagveen, in een berkenbroekbos en langs een sloot in gemengd bos. De Oevervitmol্লাis gaat in ons land voor matig algemeen door in het verspreidingspatroon vallen clusters op in Flevoland, op Goeree, rond Nijmegen en Endhoven (NMV, 2013), ongetwijfeld doordat daar waarnemers met een goed zoekbeeld rond lopen. Vermoedelijk is dit schijfwammetje in werkelijkheid in rietlanden en brede netkragen een vrij gewone verschijning, ook in Drenthe.

<i>Mollisia juncea</i>	Biezenmol্লাis	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	abs
		0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Status: Uiterst zeldzaam, n=1, r=99+1, n=99+0, bond +, RL 08. Onvoldoende gegevens, eerste jaar: 1995.

De Biezenmol্লাis is een schoteltje van minder dan 1 mm met een hymenium dat eerst gelig is en later donker grijsbruin wordt en dat voorzien is van een donkere rand. De sporen zijn cilindrisch en meten 9-10 x 2 µm. De vruchtlichamen verschijnen 's zomers op dode stengels van diverse soorten russen; de Nederlandse naam is dus

mislidend. De Biezenmol্লাis geldt in Europa als zeldzaam en is pas sinds 1995 in Nederland bekend. Hij werd toen in Drenthe ontdekt bij een meertje boven Geeuwerbrug (km 221-543, 1995) op een stengel van een riet nader gespecificeerde ruis. Verder zijn er vier meldingen uit Noord-Brabant (NMV, 2013).

<i>Mollisia palustris</i>	Moerasmol্লাis	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	abs
		0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Status: Uiterst zeldzaam, n=2, r=99+1, n=99+1, bond +, RL 08. Onvoldoende gegevens, eerste jaar: 1992.

Evenals de hiervoor besproken Biezenmol্লাis (*Mollisia juncea*) wordt de Moerasmol্লাis vaak gevonden op russen. De laatste soort verschilt door de blekere, in jonge toestand witte, schoteltjes en door sporen van 9-10(-14) x 2 µm met een smal toelopend einde, die dus min of meer lintvormig zijn. Ellis & Ellis (1997) vermelden nog twee andere mol্লাis's voor russen, maar die hebben veel kleinere of juist veel grotere russen. De Moerasmol্লাis is in Drenthe gevonden in een gagestruwel in het Oelmervenleje bij Eip (km 238-546, 1992) en in een open, vrij droog natweide bij Havelte (km 212-533, 1999). Hij groeide in deze terreinen niet op russen, maar op dode stengels van grassen, respectievelijk *Pipenstrooie* en Riet. Dat komt overeen met de opvattingen van Baral (niet gepubliceerd), die als substraat ook Riet en andere grassen noemt. Landelijk is de Moerasmol্লাis vrij zeldzaam met een opvallend hoge bezetting van afslabokken in Noord-Brabant, waar beter naar schijfwammetjes in moerassen gekeken is en hij

vrij algemeen blijkt te zijn (NMV, 2013). Dat zal ongetwijfeld ook in de rest van ons land het geval zijn.

Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe

Specificatie: Drie gebonden boekdelen. Deel 1 circa 300 pagina's, deel 2 circa 700 pagina's, deel 3 circa 700 pagina's. Totaal circa 2000 illustraties. Gewicht circa 8 kg. De delen zijn niet afzonderlijk verkrijgbaar.

Tot en met 15 februari 2015 geldt een intekenprijs van **€ 75** onder voorwaarde dat hij van te voren wordt betaald per bank en wordt afgehaald:

13 maart 2015: Presentatie Zwiggelte

4 april 2015: Opslagadres Holthe 21

11 april 2015: NMV bijeenkomst Naturalis Leiden

Daarna bezorging per post **€ 105**